سخن گفتن ای النهی للمتکلم آنگاه کن بر بد اینک اشرع فی وقت که دانی که در کار گیرد سخن ای یؤثر حکمت هر که نصیحت خود
رای بکر والتاء مضاف الی مفعوله وخود رای وصف ترکیبی یعنی نصح للرجل الذی یعمل برأیه ولا یقبل نصح غیره می کند او خود رای
فکان ناصح فی نفسه بنصیحت گیری نصیحت گو مثل اهن کو والیاء للوحدة ای الی ناصح آم محتاجست حتی یقول له الناصح لم ینفع الرجل
الذی یعمل برأیه فان نصحک له اضاعة الکلام حکمت فریب اسم فریفتن دشمن مخور بضم الخاء یعنی لا تقبل خدعة العدو
وغرور مداح مخر بفتحتین من خریدن که ابی ای العدو دام زرق بفتح الزاء المعجمة وسکون الراء المهملة والواو وعدم الصدق
نهاده است لتغرنیک و آن ای مداح کام طمع بالکاف الفارسی کشاده لیاخذ من مالک شیئا احمق را ستایش اسم مصدر شنیدن
ستودن خوش آید مثاله چون لاشه ای المیت ومن قال یعنی لاغر فقد غفل که در کعبش دمی خطاب فی دم میرن لما یفعله القصاب
فربه یعنی سمین نماید قطعه الاحرف تنبیه نا شنوی خطا نفی براده النهی مفعول مدح مضاف الی سخن گوی وصف ترکیبی
که اندک مایه نفعی ای نفع قلیل البضاعة از تو دارد ای بوجود منک اگر روزی بیاء الوحدة مرادش بر نیاری ای تحصله دو صد
چندان یعنی مقدار مائتین مثل مدحک عیوب بر شمارد ای یعد عیوبک اکثر من مدحک حکمت متکلم را تا کسی ای احد عیب نگیرد ای
فی کلامه سخنش صلاح نپذیرد ای لا یصیر کلامه صحیحا ملیحا بیت مشو غره بر حسن گفتار خویش عطف علی الحسن ایها المتکلم بتحسین نادان
بالاضافة و پندار خویش عطف علی الحسن حکمت همه کس عقل خود بکمال نماید یعنی ظنه بنفسه و فرزند خود بجمال قطعه یکی جهود
و مسلمان نزاع می کردند حکایة چنانکه خنده گرفت از نزاع ایشانم استعجابا بطریق الغضب گفت مسلمان گر این قباله
من نه بفتحتین یعنی مکتوب القاضی درست نیست ای لو لم یکن صحیحا خدایا بنداء جهود میرانم وفی بعض النسخ جهود گردانم جهود گفت
بتوراة این می خورم سوگند بفتح السین المهملة والکاف الفارسی یعنی الیمین اگر خلاف کنم همچو تو مسلمانم والیهود یعتقد
دینه المنسوخ صحیحا گر از بسیط زمین یعنی زمین گسترده عقل منعدم گردد هم هو بخود گمان نبرد بالفحامات
هیچ کس که نادانم ای لا انظن انه احد انه جاهل حکمت ده آدمی ای عشر من الانس بر خوانچه بالجیم الفارسی یعنی السفرة

الصغیرة

الصغیرة وفی بعض النسخ بر سفره بخورند ای الطعام و دو سگ بر جیفه وفی بعض مرداری بسر نبرند ای لا یتموش الجیفة
حریص با جهانی ای مع وجوده گرسنه است جایع و قانع بنانی سیر مع قلته لقناعته بیت روده بالذال المعجمة علی الاصل
وبالمهملة فی الاستعمال تنگ یعنی مع ضیق بیک نان تهی ای خالی من الادام پر بضم الباء الفارسی گردد بالکاف الفارسی نعمت
روی زمین مع کثرتها پر نکند ای لا یملاء دیده تنگ مفعوله وهذا کنایة عن کمال الحرص مثنوی الابیات الاتی للنصح المستقلة
ولیست تتمة السابق پدر چون دور بفتح الدال عمرش منقضی گشت ای تمة زمان عمره مرا این یک وصیت کرد و
بگذشت یعنی مات که شهوت آتش است از وی بپرهیز امر من پرهیزیدن یعنی الاحتماء بخود بر آتش دوزخ مکن تیز معناه
بالترکی کندو اوزرکه جهنم اودن تیز ایلمه ومن لم یعرف المعنی واسلوب الترکیب قال یعنی مکن بر سبیل الاستعجال وقد تجعل تیز صفة
لاتش یعنی خود را مفکن بر آتش تیز که آتش دوزخ است هذا کلامه در آن آتش نداری طاقت سوز ای القدرة علی الحرارة
بصبر آبی بیاء الوحدة بر این آتش زن امروز قوله زن امر من زدن وقوله آبی مفعوله مقدما حکمت هر که در حال توانایی ای
الاقتدار والطاقة نکویی بالیاء المصدری فیهما نکند الی الغیر در وقت ناتوانی سختی بیند بیت بد اختر تر ای اشوم نحوسة فی الطالع
از مردم آزار بسکون المیم والراء وصف ترکیبی نیست علله بقوله که روز مصیبت کسش یار نیست حکمت وجد هنا فی بعض النسخ
جهانیه یوبیه لحیوة دو جا نیک دم است ای فی حفظه فاذا انقطع یموت المرء و دنیا وجودی بیاء الوحدة میان دو عدم احدهما
عدم سابق یقال له عدم قدیم والاخر عدم لاحق یقال له عدم حادث دین بدنیا فروشان خرند ای هم حین یبیع الحق و یبدل
علیه فعله یوسف را بفروشند تا چه خرند هذا مشتق من خریدن قال الله تعالی الم اعهد الیکم یا بنی آدم ان لا تعبدوا الشیطان العهد
الوصیة وعهد الله تعالی الیهم ما نصب لهم من الحجج عقلا وسمعا الآمرة بعبادته الزاجرة عن عبادة غیره وجعلها عبادة
الشیطان لانه الآمر بها او المراد بعبادة الشیطان اطاعته بیت بقول دشمن بالکسر الحلیة للوزن پیمان دوست ای عهد
بشکستی بیاء الخطاب ببین امر من دیدن بالباء الزائدة فی اوله که از که بریدی و با که پیوستی حکمت شیطان رجیم با مخلصان بر نمی آید

Copyright © King Saud University

Created with PDFsharp 1.2.1269-g (www.pdfsharp.com)